

Zadanie 1.14. Prognozowanie zagrożeń powodowanych przez fitofagi występujące na uprawach roślin warzywnych

Okres realizacji: 2008-2014

Kierownik zadania: **dr Maria Rogowska, mgr R. Wrzodak**

Wykonawcy: dr P. Szafranek, mgr A. Lewandowski, mgr K. Woszczyk, mgr D. Rybczyński, M. Zjawińska, A. Wieprzkowicz

Celem zadania było prognozowanie zagrożeń powodowanych przez najważniejsze gatunki fitofagów występujących na uprawach roślin warzywnych, ustalenie na podstawie tych obserwacji terminów zwalczania oraz opracowanie instrukcji prowadzenia sygnalizacji obecności wybranych gatunków fitofagów na uprawach warzyw.

W 2014 roku przeprowadzono monitorowanie oraz wdrożenie opracowanych metod zwalczania szkodników przy wykorzystaniu sygnalizacji ich pojawienia za pomocą pułapek: feromonowych, zapachowych, lepowych i zapachowo-lepowych. Na podstawie odłowu samców w pułapki feromonowe prowadzono monitoring rolnic: zbożówki, panewki, czopówki, gwoździówki. Stwierdzono, że pierwsze samce rolnic w uprawie cebuli, marchwi i buraka ćwikłowego pojawiają się pod koniec kwietnia, zaś masowy lot rolnicy zbożówki miał miejsce od 12.05 do 26.05; rolnicy panewki między 5 a 19.05, rolnicy czopówki od 26.05 do 11.06 i rolnicy gwoździówki w okresie 9-13.06.

Lot śmietki kapuścianej na plantacjach warzyw kapustnych obserwowano przy użyciu pułapek zapachowych. Stwierdzono, że pierwsze samice śmietki wiosennego pokolenia pojawiły się w trzeciej dekadzie kwietnia, dla pokolenia letniego od końca czerwca do początku sierpnia, a dla pokolenia jesiennego na przełomie sierpnia i września.

Lot połyśnicy marchwianki na plantacjach marchwi śledzono na żółtych tablicach lepowych. Stwierdzono, że pierwsze muchówki połyśnicy marchwianki pokolenia wiosennego na warzywach korzeniowych pojawiły się w połowie maja, a pokolenia letniego obserwowano od połowy lipca do początku sierpnia.

Występowanie stonki kukurydzianej na kukurydzy cukrowej monitorowano za pomocą pułapek feromonowych i zapachowych, ale w żadnej lokalizacji nie odłowiono chrząszczy.

Na podstawie badań opracowano trzy metodyki prowadzenia obserwacji występowania rolnic, połyśnicy marchwianki i stonki kukurydzianej, które zamieszczono na stronie internetowej Instytutu Ogrodnictwa (www.inhort.pl). Wyniki obserwacji upowszechniono w formie referatów podczas Dnia otwartych drzwi Instytutu Ogrodnictwa dla doradców ODR, producentów warzyw, przedstawicieli prasy branżowej oraz podczas szkoleń zorganizowanych dla pracowników ODR i producentów warzyw. Opracowano instrukcje monitoringu śmietki kapuścianej w uprawach warzyw kapustnych z wykorzystaniem pułapek zapachowych, instrukcję sygnalizacji lotu połyśnicy marchwianki w uprawach warzyw selerowatych, instrukcję monitoringu rolnic w uprawach warzyw z wykorzystaniem pułapek feromonowych oraz instrukcję monitoringu stonki kukurydzianej w uprawach kukurydzy cukrowej z wykorzystaniem pułapek feromonowych.

Opracowane metody prowadzenia sygnalizacji pozwalają na precyzyjne określenie terminów nalotu szkodników na plantacje warzyw w sezonie wegetacyjnym oraz ustalenie optymalnych terminów zabiegów zwalczania. Przyczyni się to ograniczenia liczby zabiegów i chemicznych środków ochrony roślin w zwalczaniu szkodników warzyw, co jest warunkiem integrowanej ochrony warzyw przed szkodnikami.